

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Rebus Iaponicis, Indicis, Et Pervanis Epistolæ
Recentiores**

Hay, John

Antverpiae, 1605

De Collegio Arimensi Eivsque Residentiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61204)

rum fungi, sed etiam rem Christianam egregiè iuuare & sostentare possint. Rebus piis & spiritualibus admodum sunt addicti: unde cum in festo Natiuitatis Christi excitassent præsepe admodum elegans, nullus fuit, qui non puero IESU, quicquid præstantissimum haberet, offerret: imò quidam obtrudere disciplinas, cithara, & orationes pro Ecclesiæ Japonicæ necessitatibus. Et quoniam frequenter de rebus spiritualibus collatio sermone instituitur, omnes animo admodum sunt tranquillo & quieto. Tempus recreationis impendunt rerum Ecclesiasticarum cantu, & variorum instrumentorum pulsatione. Hoc Seminarium, ob hanc viuendi rationem, tam bene vbique audit, vt multi adolescentuli deferis parentibus è longinquis locis huc venitent, vt postulent admitti in Seminarium, alii etiam ad P. Viceprovincialem ea de causa confugiant nec Japonij solùm, sed & Lusitani.

DE COLLEGIO ARIMENSI EIVS-
QUE RESIDENTIIS.

IN vrbe Arima sita in pede propugnaculi Arimondoni, præter P. Rectorem, ordinariè degit Sacerdos vnus cum vno duobusve fratribus. Reliqui verò Patres & fratres in alias Residentias sunt distributi, ordinariis suis occupationibus distenti. Hoc anno baptizati sunt Arimæ homines adulti 180, præter infantes qui continenter baptizantur. Confessi autem sunt 6514. communicarunt duo millia, eoque plures.

Tempore Quadragesimæ magnus exitit ardor, multæ flagellationes vsque ad sanguinem. Quoque die Veneris sermo habitus est de Passione, quo absoluto Christiani vnà simul faciebant disciplinam. Idem factum in villis circum Arimam, opera Patrum, Fratrumque, & clericorum, qui eodem die varia loca obibant.

Beatiss. Virginis Sodalitas Christianis magnum fructum attulit, maximè per sacramentum Confessionis. nullus enim ad eam admittebatur, cui non perspecta essent præcipua quæque sibi Catholicæ mysteria: dum enim Pater per villas discurret, fratres & Clerici dant operam rudiorum institutioni. Post Missam ordinariè habetur Concio; vesperi autem de concione audita collatio, cum magno ipsorum fructu.

Patri existenti in villa quadã nuncius affertur, anum plus quàm septuagenariam laqueo sibi vitam sustulisse: laqueum quidè quoddam præcidisse, cum rem persensissent, sed humi delapsam nihil se commouisse. Postea tamen quia signa quædam præsentis ætatis

animæ dedit, Pater re cognita, licet longè ab eo loco abesset, nocte ad eam se contulit, & cum spirantem reperisset, confessionem eius audiuit, & sic è vita excessit.

Pater quidam, dum iter instituit ad agrum confessionis audiendæ causa, euocatur ad alium item agrum: confessionem eius audiit, & paulo post animam Deo reddidit. Prior verò ager, cuius causa fuerat euocatus, facta confessione integræ sanitati est restitutus.

Feminae duæ multis annis sua aliarumque opinione habebantur pro Christianis, & aliquoties usæ erant Pænitentia Sacramenti: diuino tandem nutu factum est, ut patet, eas nunquã fuisse baptizatas. itaque baptizatae sunt in ætate admodum proeecta, ac pro hoc singulari beneficio immensas Deo gratias egerunt.

In ditone Arimana, etsi in loco, dicto Tataqu, nondum in pristinum statum simus restituti, tamen recenter erectæ sunt duodecim Ecclesiæ, earumque ferè omnes satis ample & capaces; in quo opere Christianorum imprimis, atque etiam mulierum, quæ lapides cum magna voluptate sua sponte apportabant, industria apparuit.

Maxentia soror Arimondoni, iam vidua, olim Status Isafai, quæ est inter Arimam & Omuram, Domina nobilissima, quæ ante annos septem Christiana sacra suscepit, hoc anno 96 in Domino obiit. In cuius vita & morte quanta sanctitas eluxerit, ex litteris P. Rectoris Arimani hæc describã: Heri, inquit, qui fuit dies S. Martini, terræ mandauimus Maxentiam, magno tum urbis totius tum nostro etiam luctu: suæ enim virtutis odorem longè lateque in omnes homines sparserat: etsi luctum illum non parum imminuit mors eius sanctissima. Ego pauca tantùm, quæ de ea superioribus hæc annis didici, annotabo. Tanto desiderio flagrabat placendi Deo, vitamque ad sanctissimarum quarundam legum normam sic adaptabat, ut in religiosorum numero omnium religiosissima meritò videri posset. Magnos progressus in rerum diuinarum cognitione earundemque intimo sensu fecerat: submissione sui inter pares excellebat. Postquam continenter cepit apud me errata sua in confessione explicare, deprehendi in ea inuitatam sollicitudinem procurandæ suæ salutis, quam cum temporis progressu etiam auxit. Nihil per hoc omne tempus vnquam ei indicavi de rebus ad gubernationem tanti populi, cui præerat, pertinentibus, quin libentissimè obsecuta sit: ea promptitudine declarans, se oculos mentis in vnã Dei gloriam animæque suæ salutem habere defixos. Tam purã habebat cõscientiam, ut lapsu quantumuis minimo eam fœdari putaret: itaque simularque vel

minima dubitatio de re aliqua incidisset, faciendâve vel omittendâ
 da esset, ilico ad Ecclesiam confugiebat, vt consilio Patrum ve-
 retur. Atque hanc rationem vitæ inde à recepto primùm baptis-
 mo tenuit vsque ad initium præteritæ Quadragesimæ, in qua vi-
 detur spiritus sanctus ampliorem in eam effudisse gratiam, vt
 eam quasi compararet ad profectiorem in cælum. Nam tanto de-
 fiderio salutis & vitæ æternæ tunc accensa fuit, vt nec finem nec
 modum, tam pœnitentiæ quam deuotionis Christianæ enu-
 citationibus, poneret. Quotidie, nullo frigoris aliorumve in-
 cōmodorum respectu habito, sacro Missæ intererat: nec domum
 nisi auditis omnibus, quæ in Ecclesia fiebāt, sacris repetebat. Ve-
 de dedita erat ieiunio, & mortificationi in præteritæ dies in-
 bus, quas alioquin licitè facere poterat. Licet multa bona facer-
 ret, parum tamen se fecisse arbitrabatur, & idcirco a Patribus
 pe petebat, quid ad Deo magis placendum facere posset: a pu-
 iam feminis sedulò expiscabatur, quid ipsæ facerent ad concili-
 dum sibi diuinum fauorem, vt eas imitaretur. Votum castitatis
 diderat. Quoque mensē post factam confessionem singulari
 mi sensu sanctiss. Eucharistiæ sacramentum suscipiebat. Eiusdem
 quarta Quadragesimæ hebdomadæ, voluit confessionem inde ad
 anno susceptæ Christianæ religionis iterare. Aspero cilicio nocte
 diuque carnem domabat, aliquot dies sine vlllo cibo, reliquos ve-
 ro tenuissimo, nēpe cruda oriza nonnihil in aqua madescente, vti
 igebat. Qualibet nocte in corpus suū licet tenuellum flagro gra-
 sabatur, ac bis quidem vsque ad sanguinis profusionē. Toto Quo-
 dragesimæ tempore bis templum adiit, manè & vesperi, ac vespere
 quidem aliquoties venit pedibus nudis. Lectio nunquam per
 eosdem vsa. Ante mediam noctem euigilabat, & vsque ad ortū
 orationi instabat. Vtebatur libro, in quo idiomate & charac-
 laponio descripta erat Christi Domini nostri Passio: eamque ma-
 gno cum pietatis sensu nocte perlegebat innixa columæ demissa
 in qua non semel deprehensa est tenens manu librum, cū autem
 eam somnus legentem corripuisset. Hoc viuendi tenore tantam
 admirationē toti ciuitati huic attulit, quæ sciebat eā in summa
 voluptatibus, vt solent nobiles quæque femine in laponia, edere
 tam & enutritam: vt Domino Deo placuerit, ad meritum super-
 dum & parandam maiorem coronā in cælo, eam plusquam qua-
 dragenariam tandem dejicere in lectum, quod factum est
 quarta hebdomadæ sanctæ, qua ad communionem diei inflexi-
 tis se comparabat. Cū autem ad Ecclesiam per morbum ei
 non liceret, multis verbis vsque ad extremum se doleret illud
 re ostendit.

re ostendit. Tam graui autem egritudine decubuit, vt intra dies quindecim spiritum Deo reddiderit, inter dolores corporis vehementissimos tanta patientia vsa, vt nullum vel minimum signum impatientis animi dederit, sed iuges Deo gratias egerit. Vno ante mortem die, cum cuperet per confessionem Deo reconciliari, Pater ex ea percunctatus est, num haberet aliquid, quod conscientiam contristaret? respondit nihil, nisi quod corpore Dominico non communicasset. Postero die, cum mihi indicatum esset morbum identidem ingrauescere, adiu illam, & animaduerti eam morti vicina: cumque capissem de rebus diuinis sermonem instituere, non aliud illa loquebatur, quam de gratiis Deo agendis, & nunc nomen IESU, nunc MARIAE inclamabat. Cum vero animarem eam ad pie moriendum, non solum non dolorem vllum concipiebat ex commemoratione mortis: sed me etiam plurimum solabatur, respondens: Pater iam tempus preest est. Sic enim fidem, spem, & voluntatis suae cum diuina conformationem declarabat. Cum hora mortis aduenisset, trium Dominicarum orationum & salutationum angelicarum spatio, vt mihi visum est, conticuit, & sic magna cum quiete, nullo motu, vel capite, vel manibus, vel ore, sed nec villo alio signo edito animam efflauit. Priusquam expiraret, manui eius imposui calculum benedictum, illaque ter dixit IESU, MARIA, ad consequendam Indulgentiam plenariam. Hic fuit vitae huius pie Maxentiae exitus, qui nullum non ad lachrymas commouit. Atque haec mihi scribenda occurrerunt, ad consolandos tum nostros, tum Christianos, qui eam cognouerunt, & ad gratias Deo agendas, qui nouit electos suos tantis opibus caelestibus locupletare. Patres nostri septendecim Missae sacrae in eius aegritudine & morte dixerunt, eamque in Ecclesia nostra loco idoneo humauerunt.

DE RESIDENTIA CINGIVÆ.

In hac residentia hoc anno confessi sunt homines 1604, communicarunt 180, in facie Ecclesiae Matrimonij sacramento copulari 192, baptizati 212. Subjiciam quaedam quae accidere: Dæmon obledit feminam quandam, eamque vehementer diuexauit, ementiendo se esse eius matrem, ipsam a se prima aetate educatam, ac tandem matrimonio traditam: cumque, inquit, me sustentare nollet in gentiliū ditionem, ad cognatos coacta sum discedere: vbi, dum ad extremam vsque aetatem vixissem, semper flagraui desiderio moriendi in regione Christianorum, ac coacta sum mori inter gentiles. Quod verò peius est, illa nunquam pro salute animae meae vel vnam orationem Dominicam aut salu-

DD 3 tationem